

HEYBEMDEN TAŞANLAR (1)

Şuayip DURMUŞ

Saygıdeğer okuyucular, Mavi Sürgün dergisinin bu sayfasında sizlerle beraber olacağız. Heybemde biriktirdiğim anılarımı ve hikâyelerimi samimi bir şekilde, sohbet havası içinde paylaşacağım.

Neden “Heybemden Taşanlar”? Ben Erkilet’in Taşhan köyünde doğdum, çocukluğumu orada yaşadım. Anılar da orada heybeme doldu.

Köylerde yaşayanlar bilirler. İki şeyleri çok önemlidir. Birisi eşekleri, ikincisi ise heybeleri. Bağa, bahçeye, tarlaya eşekle gidilir. Eşeğin sırtında da mutlaka bir heybe olur. Giderken azıkları, kullanılacak küçük aletleri konulur heybeye. Dönerken de; tarlada, bağda, bahçede yetişen toplanan ürünler konulur. Anlayacağınız, köylü heybesiz yola çıkmaz.

Çeşit çeşit heybe vardır. Küçük ve hafif yüklerin konduğu küçük heybeler. Genellikle bunlar, çocuklar içindir. Yaygın olarak kullanılan heybeler ise, orta büyüklükteki heybelerdir. Herkes bunları kullanır. Bir de büyük heybeler vardır. Onlara hurç adı verilir. Büyük sepetler, daha ağır yükler, onlarla taşınır. Genellikle heybeler, çadır kumaşı gibi sağlam kumaşlardan yapılır. İki tarafında iki gözü ve omuza alınabilecek atkısı olacak şekilde düşünülür.

Ama bir de evlerdeki ıstarlarda dokunan heybeler vardır. Yün iplerden kök boya ile rengârenk ve muhteşem motiflerle süslü heybeler vardır. Böyle heybeler ailelerin statüsünü de gösterir. Yoksul ailelerin heybeleri daha sade basit iken, varlıklı ailelerin heybeleri el dokuması, motiflerle süslü, kenar dikişleri bile renkli ipliklerle işlenmiş şekilde olur.

Gelelim bizim heybelere.. Dedeme Karamolla derlerdi. Hatırı sayılır, sofrası herkese açık birisi idi. Yıllarca muhtarlık yapmış, misafirler ağırlamış. Bütün çevre köyler tanır, saygıyla karışık biraz da korku duyuyorlardı.

Böyle birisinin heybeleri de basit olamazdı.

Bizim heybeleri kayadan oyma, in evimizdeki ıstarda, anam ve Keziban amem dokurdu. Gökkuşağına benzer iplerle, kilim, çuval, şalvarlık kumaş ve heybeler dokurlardı. Ebem dokunan kumaşları renkli ipliklerle diğer heybeler yapardı. Herkes bizim heybelere gıpta ile bakardı. Bizim hiç sade kötü heybemiz olmadı.

Size içim cız ederek bir şey söyleyeceğim. Bütün bu güzel çuvallar, heybeler, yorganlar ve minderler biz şehire göçtükten sonra, o in evde kaldı. Çürüdü, yok oldu. Ne yazık ki kıymetini bilemedik.

Esas anlatacağım, heybeyle ilgili iki travmamın olması. Şimdi gülümseyerek hatırlasam da, bunlar hayatımda çok önemli.

Biz yedi sekiz yaşına geldiğimiz zaman her türlü sorumluluğu alır başa, tarlaya tek başımıza giderdik. Bizden genellikle elma armut zamanı, olan meyveleri getirmemizi isterlerdi. Heybemizi kaptığımız gibi, eşeğe biner başa giderdik. Dalları salları, dökülen meyveleri heybelere doldururduk. İşimiz bitince o heybeleri eşeğin sırtına yükleme serüveni başlardı. Eşegi yanaştırırım, dizimin üstüne gelerek önce sırtıma almaya çalışırım. Gücüm yetmez, eşek durmaz. Bir kerede olmaz. Bir daha, bir daha...

İkinci travmam ise şehire geldikten sonra, ortaokul ve lise yıllarıma ait. Şehirde okurken bekar evinde kalırdık. Üç ayrı amemin oğulları ile birlikte. Hafta içi okuyan okuluna gider, çalışan işine. Hafta sonu ise, köye giderdik. Köye giderken de haftalık erzaklarımızı getirdiğimiz heybeleri otobüs durağına sırtımızda taşırdık. Okuldan bir arkadaşım görecekt diye aklım çıkardı heybeyi taşıırken. Kimseye görünmemek için ara sokaklardan gider, yolumu uzatmayı göze alırdım. Şimdi düşünüyorum da ne kadar anlamsız duygular yaşamışım. Övünülecek şeyleri kendime kompleks hâline getirmişim.

Bu günlük bu kadar. Yeni bir sohbetle buluşmak üzere hoşça kalın.